

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

69. Mors Lud. Gonzal. scol. Societatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

taria quadam summorum virorum in Societatem benevolentia, quos elegerat Deus tanquam columina Sinensis Christianitatis. Et redamavit illos vicissim Societas, habuitque filiorum loco, & indicit per orbem uniuersum, sacrificiis & precibus defunctos iuuat. Leonem annos unum & triginta constanter nostrum, nulla usquam pericula, à nostri patrocinio retardarunt; primo suo ad Deum accessu, aditum nobis in Sinas aperuit inducto-Hanceum patriam suam Cattaneo. Eius industria Pechinum Rex nostros diu exules reuocauit. Eius domo, periculo, & sumptu, tyranni Scin rabiem nostri deuitarunt, tam notus erat eius in nos amor, vt qui non auderent illum offendere, nostros impeterent, rati telo eodem ipsum quoque configi. Accedebat his continua largitas in nostros & domi egentes, & iter facturos, & editioni librorum daturus operam. Aedes quidem nobis Doctor Michaël curauit, sed hic templum construxit. Summum erat, ardensque vehementer magni viri votum, vrgebátque illud apud eos qui præerant nullo sine ac modo; dicere solitus; [si Patrem nostrum Generalem (sic illum nominabat) daretur alloqui, certò illi persuaderem Sinarum Regnum Patribus implere tametsi ad hoc Europæ dimidium illorum opera priuari oporteret.] de quo Romam rescribens ad Mascaregnam sua illi obsequia prolixè in omnibus deferentem, aiebat nihil sibi animo altius insidere, nihil aut acrius poscere, aut flagitaturum deinceps impotentiùs nisi vni ingens & absque numero, nostrorum numerus in Sinas mitteretur, futurum enim quantumcumque is foret, necessitate breuiorem. Consequabatur hoc animi studium læticia gestiens quoties Macao veniret; dabátque se illis affectu non dispari, parentem & Magistrum; curate igitur iis necessaria; securari num satis interulis contra frigus muniri; docere illos ceremoniarum comitates, & omnium rituum intricatissimam ambagem; proclinationum modos ac numerum, variis Mandarinatorum distinctum gradibus; delineare illis formam characterum Hieroglyphicæ illius scriptiõnis; sonos præter, accentusque sonorum in pronuntiando natiuos, & nobiles; gaudere illorum in his profectu vel minimo, laudare ingenium, facilitatem attolere; quæ in homine id ætatis, & gradus tam propè puerilia, & abiecta, proficisci non poterant nisi ex incredibili in nostros tanquam suos amore, & ardentissimo studio fidei propagandæ.

69.
Mors Lud.
Gonzal. scol.
Societatis.

Habet præter dicta hic annus trigessimus mortem egregij iuuenis Ludouici Gonzales nondum Sacerdotis, de quo ex Patribus non nemo, Macaum aiebat, sanctum hæcenus cælo dedisse nullum, si quos esset datura, primum in iis fore Ludouicum, cuius adhuc in seculo virtutes, videbantur esse prænuntia. Quare illi parens Lusitanus, & mater Sinensis à caducis alienissimo nihilque præter cælestia spiranti, facile assensere in proposito Societatis ineunda. Noctis bonam partem precando exigebat; diei ægrotis ministrando in nosocomiis, & propensius leprosis. Sodalitati præerat, cuius unum erat in piis operibus ex instituto pensum.

penſum. Modestia iuuenis hoc mirabilior, quo illic rarior; amor in pauperes tam miſericors, & effuſus, vt ſæpè domum rediret ſeminudus, quòd parte veſtium texiſſet eorum nuditatem. Annum inchoabat ætatis vigelimum, dabatque Theologiæ operam cùm Societati applicuit animum, in miniſterium Sinenſis expeditionis. Miſſus eſt igitur in Sinas ad tyrocinium, ſimul ad aliquod Scripturæ Sinenſis, & linguæ rudimentum, quo in ultimo aded nihil egit, vt ne veſtigium quidem biennis illius ſtudij præferret, quamvis excellenti memoria præditus; ac enim paucis poſt tyrocinium menſibus, mediocri ſtudio, eos egit in iis literis progreſſus, vt cui parebat P. Cattaneus negaret ſe poſſe alteri quàm magiſterio diuino illos tribuere. Motus animi ſic edomuerat, vt cùm eſſet ingenio ardens, pituitoſus crederetur; corpus tam inimicè laniabat, vt eſſet ab eo inhibendus; horrori erat copia ſanguinis, quo induſa, & ſolum cruentabat; qua ſui verberatione abſtinebat quidem in itineribus, ne plagatum crepitu aduertet comites, ſed ungues altè carnibus inſigens, dolorem verberum ſcarificatione illa accerbiſſima penſabat; nihil fuit domi tam abiectum & laborioſum, quod vitrò non ambitret; imò & aliquo difficultatis auctario, ad meſſiti cumulum condiret. Poſſet non temerè illius victus, quotidiani ieiunij cenſeri nomine, nec ferè aliud ſinebat noſtræ Hancei ſtationis in qua degebat penuria: & quòd munuſculis tùm vtendis tùm recipiendis abſtineret, quibus miſſitandis certè parentes non parebant, ſat erat hunc ſcire, ex partia veniſſe. De hoc ſuo amore religioſæ paupertatis ad amicum ſcribens, ah! poſſem, aiebat, meipſum quoque in mancipium tradere, vt nec vitam hanc mihi fas eſſet meam nuncupare. Iuſſus alia quæ offerebantur pia munuſcula non repudiare; parebat quidem, verum ſimul accepta facultate, iis tam celeriter exonerabat ſeſe, vt ſe multi libenter iisdem onerant. Tantis ſpatiis ab terra, & infimis; ab ſuis & omni ſuorum recordatione, atque aded à ſeipſo auellum, & purgatum, mirum non eſt, ſi tam defœcati ſublimè in Deum leua- rent affectus, ſemperque in eo habitaret, colloqueretur, lachrimaretur, ſuſpiraret: quæ fuit cauſa Sinæ cuidam apud nos diuerſato dicendi domum illam viſam ſibi fuiſſe paradifum. Habuit ſuum nihilominus quo excoqueretur ignem tam beata virtus; ſcrupulorum tormentum, quo nullo in terris bonorum animæ torquentur immaniùs. Hoc ille ferendo, & obtemperando ſuperavit. Vno demùm poſt tyrocinium ſuum anno, morbo icтус, putauit ſolito ſe ſui neglectu, vim morbi eluſurum; ſtetit in pedes actuoſus ad diem ſeptimum, quo planè viribus deſtitutus cum decubiſſet, duabus poſt horis animam efflauit, magno Chriſtianis qui eum ex virtutum præſtantia nouerant ſui deſiderio relicto.

Sublato è viuis Terentio & Ludouico Gonzales, ſubière in Sinas quinque, Octobri menſe, Tranquillus Graſſecius, & Petrus Caneuanius Itali; Benedictus de Matos Luſitanus; Stephanus Faber Gallus;

E E e e

Michaël Trigaultius Belga, Nicolai fratris parente ortus, nec fuit aliter suspicacitas lyncea Canonensium fallenda, nisi Lusitanorum habitu, & cultu; nam decem bellicas machinas & arma Macaenses ad Regem Sinarum cum libratoribus illarum dono miserant aduersus Tartaros, Legationis huius caput Gonzalus Tesseira Correa Macaensis, interpretem duxerat P. Ioannem Rodriguez qui deinde Pechino remissus est Macaum ut auxiliarios Lusitanos trecentos Regis nomine impetraret, quibus quinque illos de nostris admiscuit. Crecebat interea iis profectibus Christi fides, qui magno dolore nostrorum animos, & stylum accenderent, ad operarios flagitandos quibus non dicam stationes, & partes operæ, sed regna diuiderent propinqua messe absentia. Nec enim licebat stationum nouarum studio, partiarum curam prius omittere, quam professionis suæ sanctæ absolutam formam, Neophyti penitus induissent; nec statua hæc Patrum vno vel tempore vel loco arctabantur, sed suam quisque descriptam habebat regionem urbibus, oppidis, & pagis frequentem, quam sursum deorsum perpetuo, itineribus, monitis, prædicatione, doctrina peragrabat, erantque ij discursus continuatæ velut conciones quibus captus subinde populus integer Ecclesiæ accedebat. Quod nunquam profectò futurum fuisset nisi factorum documentis, sanctimoniam Christianam ex Neophytorum innocentia suspexissent, qualem, apud suos etiam Bonzios, animorum Magistros nec discebant, nec deprehendebant.

Cæterum hanc nobis agendi libertatem, tyranni Scin factilega rabie ereptam, nunc primum post annos tredecim integram, debemus Calendario abaco, cuius nobis emendationem solenni mandato Rex imposuerat, ex quo tantum quotannis cernemus extitisse ad profectandam, & defendendam Christi fidem præsidium, ut nullum humanitus fingi valeret potentius. Et hinc Patres subibat, Riccij dulcis, & grata memoria, qui sancte futuri præfagus Mandarinis primus inuenauerat de Calendaria tabula, nostrorum studio reformanda: inde alterius, quisquis is fuerit, certè non grata recordatio cuius edictione nostri vetabantur correctionis eius oblatum munus admittere, nedum illud sibi deposcere; quod Euangelij præcones negaret decere, scientiæ alterius speciem præterquam solius Euangelij præbere; constabat autem amœnioribus literis, apertam in Sinas Euangelio Christi viam, eiusque Ministros aduersus leges peregrinitatis, Literatorum beneuolentia defensos, quam sibi artium Europæarum prudenti ostentatione conciliauerant. Ex vna quidem suadendi Christi libera facultate, quam Calendarij præfens instauratio attulerat Vagnonius, & Rhò in Prouincia Sciansi quingentos circiter hoc anno baptizarunt. Sequenti Vagnonius sexcentos, tum centum supra mille; fuitque non dispar fecunditas stationum decem, quas in præcipuis octo Regni Prouinciis tenebamus. Præter hos prouentus Neophytorum tam prosperos, aliud extitit postremis his annis incomparabile ex ea quam dicitur reformatione

70.
Literis petitionibus, aditum
in Sinas Religio sibi
muniuit.